

Kasvatusalan henkilöstön digikoulutus 3 op

Kevät 2023

Digiosaaminen ja sen kehittäminen KLA:n ja OKL:n opetus- ja tutkimushenkilökunnan vertaisoppimisena

- Koulutuksen tavoitteena on tunnistaa ja kehittää omaa digiosaamisen polkua, jossa jokaiselle osallistujalle laaditaan HOPS.
- Keskeistä on uudenmuotoinen, osallistujien tarpeista lähtevä oman osaamisen kehittämisen tapa ja polku, jossa työskennellään vertaisryhmässä.
- Koulutuksessa hyödynnetään *Kasvatusalan asiantuntijan digiosaamisen työkalua* (Johanna Kainulainen) ja koulutuskokonaisuus suunnitellaan yhdessä osallistujien kanssa.
- Pääasiallisina kouluttajina toimivat Johanna Kainulainen ja Ari Tuhkala (mukana myös digipalvelut)
- Koulutuksen pilottivaiheeseen sisältyy myös tutkimusta.

Pilottivaihe toteutetaan lukuvuonna 2022–2023, ja mukana olijalla voi sisällyttää oppimistaan myös työsuunnitelmaan: koulutuksen laajuus on noin 3 op, josta puolet (40 h) voi tehdä työajalla/sisällyttää työsuunnitelmaan

Keitä me olemme?

Miksi täällä?

- Miksi olette hakeutuneet tähän koulutukseen?
- Mitä odotatte ja toivotte koulutukselta?

A hand holding a pencil is the central focus, with various educational terms written on it in white, hand-drawn style text. The terms include 'LEARNING' at the top, 'KNOWLEDGE' on the left, 'EXPERIENCE' on the right, 'SKILLS' and 'ABILITY' in the middle, 'TRAINING' at the bottom left, and 'GROWTH' at the bottom right. The background is dark with colorful brushstrokes in shades of red, blue, and yellow.

Käsiksi osaamiseen ja
sen tunnistamiseen

Keskeisiä kysymyksiä

Mitä on (digi)osaaminen?

Miten (digi)osaaminen kehittyy?

Miten (digi)osaamisen kehittymistä seurataan ja arvioidaan?

Kuka osaamisen kehittymistä arvioi?

Miten arviointitietoa käytetään?

Mitä osaaminen on?

- Osaamista voidaan tarkastella kehittyvänä, monitahoisena **tiedoista, taidoista, motivaatiosta, asenteista ja metakognitioista muodostuvana kokonaisuutena**, jonka kehittymistä voidaan mallintaa, todentaa ja seurata ja joka ilmenee yksilön kykynä hyödyntää oppimaansa tarkoituksenmukaisella tavalla (ks. Kainulainen ym., 2021; Laajalahti, 2014; Mulder, 2011; OPH 2014).
  - tarkasteluun voidaan ottaa mukaan myös arvoihin ja etiikkaan liittyviä näkökulmia (ks. esim. Binkley ym., 2012)

Digiosaaminenkin tarkoittaa useiden osa-alueiden hallintaa:

- tiedot ja taidot eivät yksinään riitä digiosaamiseen, ellei yksilö ole myös motivoitunut käyttäytymään taitavasti ja ellei hänellä ole myös riittävää rohkeutta toimia ”digitaalisesti”
- pelkkä tieto (miten pitäisi toimia) ja halu toimia taidokkaasti ei riitä, ellei yksilöllä ole käytössään tarvittavia digitaitoja
- on myös huolehdittava eettisten periaatteista, joiden mukaan toimiessa ei vaaranneta vuorovaikutusta ja muuta toimintaa eikä loukata toisia osapuolia digitaalisissa ympäristöissä toimiessa
(vrt. vuorovaikutusosaamisesta Hyvärinen, 2011; Laajalahti, 2014)

Elinikäisen oppimisen edellytykset

- Boudin ja Falchikovin (2006) mukaan arjen toiminnassa tulisi kiinnittää huomiota seuraaviin näkökulmiin ja tulisi luoda toimintaan niitä edistäviä käytänteitä :
  - **toimijuus, sitoutuminen ja osallisuus**
  - **yhteistyö ja yhteisöllisyys**
  - **reflektio**
  - **autenttisuus**
  - **tiedon ja toimintojen läpinäkyvyys**
  - **epämukavuusalueille meneminen**
  - **ongelmakohtien ja kriittisten tilanteiden tunnistaminen ja käsittely**
  - **kontekstuaalisuuden ja tilannesidonnaisuuden huomioiminen**
  - **palautteen antaminen ja vastaanottaminen**
  - **tuotosten merkitys tulevan kannalta ja osaamisen mallintamiseksi**

”Elinikäinen oppiminen on hyvinvoinnin lähde”
(Arola ym., 2020)

- suomalaisille aikuisille oppiminen tuottaa hyvinvointia ja iloa, joka auttaa pärjäämään muuttuvassa maailmassa.
- osaamista kuvataan niin ikään laaja-alaisena hyvinvointia tuottavana voimavarana ja edellytyksenä muuttuvassa maailmassa pärjäämiselle
- osaamista kehitetään pääsääntöisesti kokonaisvaltaisen ihmisenä kehittymisen vuoksi eikä ainoastaan vastaamaan työelämän tarpeisiin
- elinikäisen oppimisen ajatellaan olevan perusoikeus.

Kasvatusalan asiantuntijan digiosaamisen arviointi - itsearviointia ja tavoitteiden asettamista omalle kehittämiselle

Taustaa kehittämistyöllemme

Opeopiskelijoiden digiosaamisen taso ja kiinnostuksen kohteet

---

Suorituskeskeisyydestä oman osaamisen kehittämiseen

Nopeasti muuttuva teknologinen ympäristö

Tulevaisuuden koulu

Takuutaidot

OKL:n opetuksen kehittämistyö

Itsearviointi asiantuntijuuden kehittämisessä

- yliopistokoulutuksen yhtenä tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiudet arvioida omaa työtään, asiantuntijuuttaan ja sen kehittämistarpeita (Boud & Falchikov, 2007; Boud, Lawson & Thompson, 2013).
- itsearviointi edistää itseohjautuvuutta ja sitoutumista oppimiseen sekä itsereflektointi- ja ylipäättään metataitoja, jotka taas puolestaan ovat keskeisiä elinikäisessä oppimisessa (Kearney, 2014)
- ohjataan opiskelijoita tarttumaan kehitettäviin osaamisalueisiin, keskittymään tulevan työnsä kannalta keskeisiin taitoihin ja tietoihin ja tarjotaan valmiuksia kehittää niitä opintojen ja koko työuran ajan (Boud ym., 2013).
  - Itsearviointitaitojen omaksuminen pitäisi olla yliopistokoulutuksen tulosta, joten koulutuksessa on systemaattisesti kiinnitettävä huomioita näiden taitojen kehittymiseen.
  - Opintojen alkuvaiheessa tehtyjen itsearviointien avulla voidaan linjata tulevaa opetusta.
  - Opettajaopiskelijoiden lähtötaitojen ja oppimistarpeiden analyttisempi kartoitus ja niihin vastaaminen opettajaopinnoissa valmistaa heitä todennäköisemmin paremmin opettajan työhön (Kearney & Perkins, 2014).

Digiosaamispolun kehittäminen osana laajempaa arvioinninkehittämistyötä opettajankoulutuksessa

- Digiosaamispolun avulla läpinäkyvyyttä TVT-osaamiseen sekä oppijalle itselleen että opettajankouluttajille.
- TVT-taitojen oppimisprosessin kehittyminen tavoitteelliseksi oppimisprosessiksi hajanaisten taitojen harjoittelun sijasta.
- Formatiivisen arvioinnin keinojen mallintaminen oppijoille
- Osaamispolku voi toimia työkaluna myös (kentän) opettajille oman TVT-osaamisen arviointiin ja kehittymistarpeiden tunnistamiseen.

TET-SAT-työkalu

(<http://mentep.eun.org/tet-sat>)

**Arviointihankkeet ja
opetuksen
kehittäminen
opettajankoulutuksessa**

**Mallit taitojen
oppimiseen ja
kognitiivinen
näkökulma
asiantuntijuuden
kehittämiseen**

(esim. Berliner, 1992; Dreyfus &
Dreyfus, 1986; Benner, 1989;
Eteläpelto, 1998)

**Oppilaan
digiosaaminen
POPS 2014 mukaan**

**Tulevan
opettajan
digiosaamisen
polku**

Digiosaamisen osa-alueet

Digiosaaminen on jaettu neljään osa-alueeseen, jotka puolestaan jakaantuvat omiin alakategorioihinsa/tavoitteeseensa (3–4 kategoriaa kussakin).

Digiosaamisen osa-alueet & arviointityökalun rakentuminen (1)

- Digiosaamista tarkastellaan ja arvioidaan neljällä osa-alueella, jotka ovat 1) *Digitaalisen sisällön käyttö ja tuottaminen*, 2) *Digitaalinen viestintä ja yhteistoiminta*, 3) *Digitaalinen kansalaisuus* ja 4) *Digitaalinen pedagogiikka*. Kukin osa-alue jotka puolestaan jakaantuvat omiin alakategorioihinsa/ tavoitteeseensa (3–4 kategoriaa kussakin).
- Kutakin alakategoriaa/ tavoitetta arvioidaan viisiportaisesti omilla arviointikriteereillään (1–7 kriteeriä / alakategoria).
- Kriteerien laadinnassa on pyritty huomioimaan osaaminen ja kehittyminen tiedon, taidon, motivaation ja asenteen sekä metakognition (*ennakoinnin, suunnittelun, säätelyn ja arvioinnin taitoa omasta osaamisesta ja kehittymisestä*) näkökulmista. (Ks. esim. Mulder, 2011).

Digiosaamisen osa-alueet & arviointityökalun rakentuminen (2)

- Digiosaamisen mallintamisessa ja arviointityökalun kehittämistyössä on alusta alkaen ollut keskeistä, että osaaminen ja sen kehittyminen saadaan kuvattua oppijalle mahdollisimman selkeästi.
- Osaamista kuvataan kriteereittäin *viisiportainen arvioinnin kehityksen avulla* (ks. Kainulainen ym., 2021), jossa osaamisen kehittymistä kuvataan hataran, kohtalaisen, hyvän, vahvan ja asiantuntevan osaamisen näkökulmista. Jaottelu perustuu taitojen oppimisen malleihin ja kognitiiviseen näkökulmaan asiantuntijuuden kehittämisessä (ks. esim. [Dreyfus & Dreyfus, 2005](#); [Eteläpelto, 1998](#)).
- Kehys ja sen pohjalta laaditut arviointikriteerit pyrkivät mallintamaan myös osaamisen kehittämisen dynaamista luonnetta. Tavoitteena on ohjata oppijoita havaitsemaan, ettei asiantuntijuus ole pysyvää, vaan se vaatii jatkuvaa oppimista ja itsensä kehittämistä.

Osaamisen mallintaminen asteittain

Viisiportaisen arvioinnin kehyksen (Kainulainen ym., 2021)
Jaottelu perustuu taitojen oppimisen malleihin ja kognitiiviseen näkökulmaan asiantuntijuuden kehittämisessä (ks. esim. Dreyfus & Dreyfus, 2005; Eteläpelto, 1998)

Hatara osaaminen

Toimit mieluiten ohjeiden varassa.

Suhteesi toimintaympäristöön voi olla irrallinen.

Tietoa, taitoa, motivaatiota/asennetta ja/tai metakognitiivisia taitoja kehitettävä.

Kohtalainen osaaminen

Pystyt huomioimaan tilannetekijöitä mutta tavoitteenasettelu tuottaa haasteita.

Hyödyt malliesimerkeistä.

Tiedät ja taidat jo jotain, mutta osaamisessasi on kehitettävää.

Hyvä osaaminen

Asetat tietoisesti tavoitteita ja toimintasi on tuloskeskeistä.

Pystyt huomioimaan tilannetekijöitä, osaat jo jotain

Vahva osaaminen

Pyrit ymmärtämään toimintaympäristöjä. Hahmotat kokonaisuuksia, luotat tieteellisen tiedon ja kokemuksiesi kautta muodostuneeseen ymmärrykseesi. Tiedät ja taidat ja sinulla on myös motivaatiota kehittyä sekä myönteinen asenne kehittymiseen ja sen arviointiin.

Asiantunteva osaaminen

Sitoudut kehittämään toimintaympäristöjä (esim. omaa oppija/työyhteisöäsi). Toimintaasi ohjaa syvä ymmärrys, jota olet kartuttanut tieteellisen tiedon, kokemustesi ja reflektiosi avulla. Seuraat aktiivisesti omaa kehittymistäsi ja sinulla on kattava ennakkoinnin, suunnittelun, säätelyn ja arvioinnin taito oman osaamisesi suhteen.

Esimerkki osa-alueesta 1

(Digitaalisen sisällön käyttö ja tuottaminen, alakategoria 1.1 Digitaalisten resurssien valinta ja käyttö, toinen kriteeri 1.1.2)

1.1.2 Kyky valita ja käyttää digitaalisia resursseja ja työkaluja (esimerkiksi verkkosivustoja, kuvamateriaalia, oppimisympäristöjä, sosiaalisen median palveluita, lisättyä ja virtuaalista todellisuutta jne.)

Hatara osaaminen

Etsin ja käytän harvoin digitaalisia resursseja. En tiedä, mistä niitä voisi löytää.

Kohtalainen osaaminen

Osaan löytää ja käyttää tarpeisiini sopivia digitaalisia resursseja. Käytän verkossa kätevästi saatavilla olevia digitaalisia resursseja.

Hyvä osaaminen

Osaan etsiä ja valikoida sellaisia digitaalisia resursseja, joita voin käyttää tarpeisiini.

Vahva osaaminen

Minulla on käytössäni lukuisia digitaalisia resursseja ja osaan valita tarpeitani parhaiten vastaavia resursseja.

Asiantunteva osaaminen

Yhdistelen erilaisia digitaalisia resursseja ja pidän ne saatavillani. Arvioin kriittisesti valitsemiani resursseja ja niiden laatua, jotta löydän tarpeisiini parhaiten sopivan vaihtoehdon

Perustelut

Itsearviointin tekeminen ja kehittymissuunnitelman laatiminen

